

Про оптимізацію діяльності класних керівників щодо реалізації на практиці принципів НУШ

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки України. Головна її мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не бояться висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас батькам теж подобається відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння.

Зрозуміло, що у процесі впровадження принципів НУШ у сучасній школі однією з ключових фігур стає класний керівник – перший наставник, радник і друг. Принаймні таким бачиться ідеальний класний керівник у ідеальній школі.

Тому не дивно, що шість із дев'яти головних завдань НУШ напряду стосуються діяльності класного керівника:

- Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
- Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
- Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.
- Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
- Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентностей для життя.
- Сучасне освітнє середовище.

Але намічені завдання можуть успішно реалізовуватися лише за умови дотримання певних принципів, які забезпечать якісно новий результат.

Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87, який визначає вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів, ґрунтується на таких принципах:

1. Презумпція талановитості дитини. Забезпечення рівного доступу до освіти, заборона будь-яких форм дискримінації. Не допускати відокремлення дітей на підставі попереднього відбору на індивідуальному, груповому та інституційному рівнях.

У практиці виховної роботи іноді доводиться спостерігати приклади грубого порушення принципу презумпції талановитості кожної дитини. Класні керівники чудово розуміють, про що я кажу. З учнівського середовища вибирається такий собі взірець, «зірка» класного масштабу, яка на заздрість своїм однокласникам

отримує від класного керівника максимум прихильності. Іноді доводиться чути від вчителів, що та чи інша дитина не здатна виконати певне завдання, хоча ніхто не дав цій дитині шансу проявитися. І не потрібно боятися, що дитина щось зробить не так. У більшості випадків так і має бути. В цій ситуації головне, щоб дитина відчувала відповідальність за доручену їй справу, а цього не буває без довіри, і тільки виявлена довіра переконливо доводить дитині, що хтось старший визнає її право бути таким, як усі, і шанує її як особистість.

2. Цінність дитинства. Відповідність освітніх вимог віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру.

3. Радість пізнання. Організація пізнавального процесу, який приносить радість дитині, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини. Широке використання в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності.

4. Розвиток особистості. Замість «навченої безпорадності» – плекання самостійності та незалежного мислення. Підтримка з боку вчителя розвиватиме у дітей самоповагу та впевненість у собі.

5. Здоров'я. Формування здорового способу життя і створення умов для фізичного й психоемоційного розвитку, що надзвичайно важливо для дітей молодшого шкільного віку.

6. Безпека. Створення атмосфери довіри і взаємоповаги. Перетворення школи на безпечне місце, де немає насильства і цькування.

Обов'язки класного керівника

Класний керівник – це не окрема посада, це певні обов'язки педагога у школі.

За принципами Нової української школи, класний керівник є справжнім менеджером класу, адже він:

- допомагає створити громадський порядок та безпеку під час освітнього процесу;
- створює взаємодію учнів – вчителів, учнів – учнів, вчителів – батьків, батьків – адміністрації;
- організовує та проводить позаурочну та культурно-масову роботу;
- сприяє самореалізації та розвитку учнів;
- є прикладом для наслідування.

Також класний керівник повинен створювати умови для організації змістовного дозвілля та показувати дітям, що навчально-виховний процес у школі може і навчати, і розвивати.

Після першого знайомства з учнями класу та їхніми батькам, класний керівник повинен з'ясувати: у якій сім'ї живе дитина, який її соціальний статус.

Цю частину роботи класний керівник повинен виконувати коректно, щоб при цьому не образити ні дитину, ні батьків.

Ключові завдання класного керівника НУШ

- Налагодити довірливі, партнерські стосунки з учнями свого класу.
- Побудувати продуктивну взаємодію з батьками.
- Створити партнерські стосунки з усіма учасниками освітнього процесу: вчителями, учнями, батьками, адміністрацією.

Основні принципи педагогіки партнерства:

повага до особистості

доброзичливість і позитивне ставлення

довіра у відносинах

діалог — взаємодія — взаємоповага

розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків)

принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність узяття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей)

- Організувати здорове, безпечне, розвивальне освітнє середовище.
- Дати розуміння про індивідуальну траєкторію розвитку кожній особистості класу.
- Впровадити у щоденне життя учнів правила школи та класу.
- Здійснювати спостереження за темпом навчання та набуттям емоційно-етичної компетенції кожного учня класу.
- Любити свою професію, ставитися до всіх учасників освітнього процесу з повагою та надихати їх ставитись з повагою до вашої діяльності.
- Здійснювати ціннісне виховання через наскрізне навчання.
- Виховувати ментально грамотних громадян України.

Алгоритм роботи грамотного класного керівника НУШ:

- * Познайомитися з особистими справами учнів, журналом попереднього навчального року.
- * Поговорити з педагогами і представниками адміністрації, які працювали з цим класом у попередні роки.
- * Скласти первинну індивідуальну та ментальну картку учня.
- * Провести спільні ігри та спостереження.
- * Провести зустріч, нараду з батьками.
- * Скласти план ефективного управління класом.
- * Розподілити обов'язки серед учнів.
- * Скласти зразок бланку поведінкового контракту.
- * Скласти соціальний паспорт класу.
- * За бажанням скласти план виховної роботи в клас.

Для ефективної роботи класу обов'язково потрібні правила, які варто розробити та наклеїти на стенді у класній кімнаті. Крім правил необхідний також регулювальник поведінки й цікаві нагороди за хорошу поведінку, активність та різноманітні успіхи дитини.

Основні функції класного керівника:

- організаторська (полягає в умінні залучати колектив класу до різних видів виховної діяльності: пізнавальної, суспільно корисної, ціннісно-орієнтаційної, художньо-творчої);
- діагностична (вивчення класним керівником учнів свого класу, знання особливостей дітей, їхніх інтересів, нахилів, потреб, рівня вихованості, мотивів поведінки);
- виховна (формування особистості й колективу);
- комунікативна (організація спілкування);
- координаційна (погодження всіх впливів, встановлення взаємодії між усіма учасниками виховного процесу);
- стимулювальна (полягає у заохоченні учня до подальших добрих вчинків);
- коригувальна (перетворення, зміна особистості);
- екологічна (захист дитини від несприятливих впливів оточуючого середовища);
- адміністративна (ведення особових справ учнів та інших офіційних документів).

Нормативні документи, які використовуються у роботі класного керівника:

- Декларація прав людини.
- Конвенція ООН про права людини.
- Закон України «Про освіту».
- Положення про загальноосвітній навчальний заклад.
- Положення про класного керівника навчального закладу.
- Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти (патріотичне, правове, моральне, художньо-естетичне, трудове, фізичне, екологічне).
- План роботи школи (Внутрішні правила розпорядку школи, Статут школи).
- План формування компетентностей, моделей поведінки та ціннісного ставлення до освітнього процесу (*план роботи класного керівника*).
- План індивідуальної зустрічі з батьками.

Планування роботи класного керівника

Успішна діяльність класного керівника можлива лише за умови чіткого планування виховної роботи в класі, яке допомагає визначити цілісну

виховну систему, проектувати розвиток усього класного колективу і окремих його членів, грамотно здійснювати моніторинг і виважено застосовувати коригувальні впливи.

Планування виховної діяльності потребує від класного керівника передусім аналізу стану справ в учнівському колективі, ознайомлення з передовим досвідом і рекомендаціями психолого-педагогічної науки. На основі аналізу складають характеристику класу, в якій відображають стан рівня вихованості колективу і окремих учнів, ступінь згуртованості колективу, дієвість громадської думки в ньому, стиль взаємин між членами учнівського самоврядування і рядовими членами колективу, рівень знань учнів, відхилення від норм поведінки окремих учнів та їх причини.

Уся ця складна і багатогранна діяльність спрямована на досягнення головної мети нової української школи – формування усебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення, патріота з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини, інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Проект рішення.

1. Класним керівникам надалі активно впроваджувати у практику роботи методи і форми діяльності, які сприятимуть повноцінній реалізації принципів НУШ у освітньому процесі.

2. Психологові та соціальному педагогові школи допомагати класним керівникам провести якісний моніторинг діяльності класних колективів і спланувати коригувальні впливи відповідно до вимог психології та педагогіки.

3. Педагогу-організатору школи і надалі тісно співпрацювати з класними керівниками у плані організації колективної творчої діяльності по класах на засадах НУШ.

4. Заступникові директора з виховної роботи здійснювати контроль за роботою класних керівників, педагога-організатора, психолога і соціального педагога школи з упровадження принципів НУШ у практику роботи педагогічного колективу школи.